

Bijlage Seksuele Gezondheid op het mbo

Onderzoek op scholen die meedoen aan TestJeLeefstijl.nl (2014-2019)

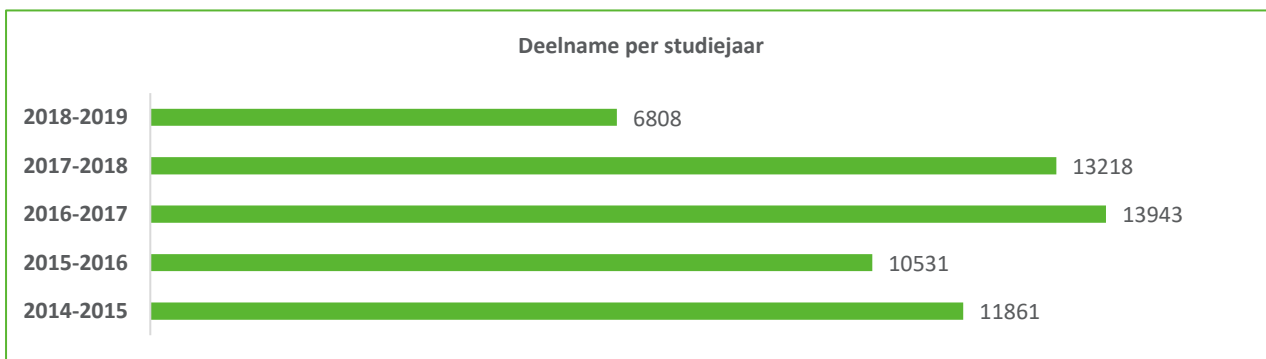

Ieder jaar vullen 10.000 tot 14.000 mbo-studenten een vragenlijst in om hun seksuele gezondheid te testen. Dit doen ze op mbo-scholen die meedoen aan TestJeLeefstijl.nl. De studenten krijgen feedback over hun eigen leefstijl, en scholen kunnen hun studenten beter helpen met voorlichting en interventies¹.

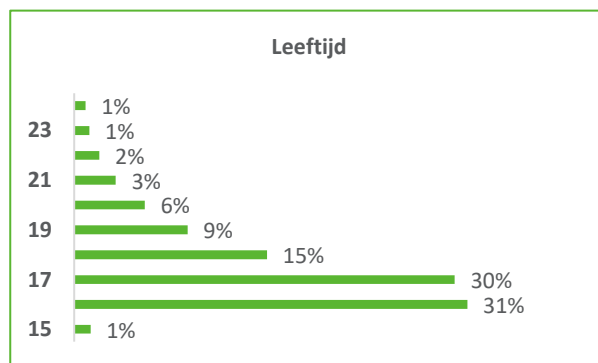
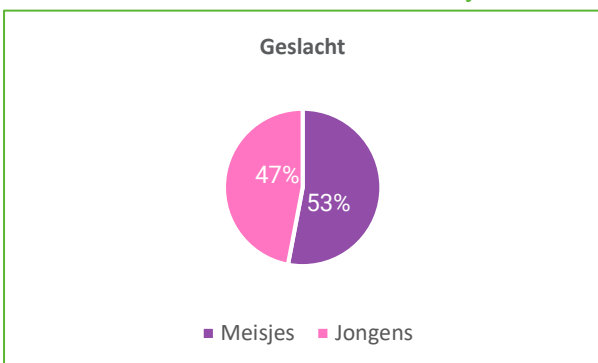
Deze bijlage biedt een overzicht van de bevindingen van de afgelopen vijf studie jaren (2014 tot 2019). Tussen 2014 en 2019 vulden in totaal 56.361 studenten een vragenlijst in. Deze bijlage hoort bij de factsheet 'Seksuele gezondheid op het mbo [Link].

Deelnemers

Deelname was in het ene jaar groter dan het andere. Voor 2018-2019 zijn de data halverwege het jaar opgevraagd, waardoor het aantal studenten dat in dit jaar heeft meegedaan iets lager is. Voor de overige jaren varieerde deelname van 10.531 tot 13.943.

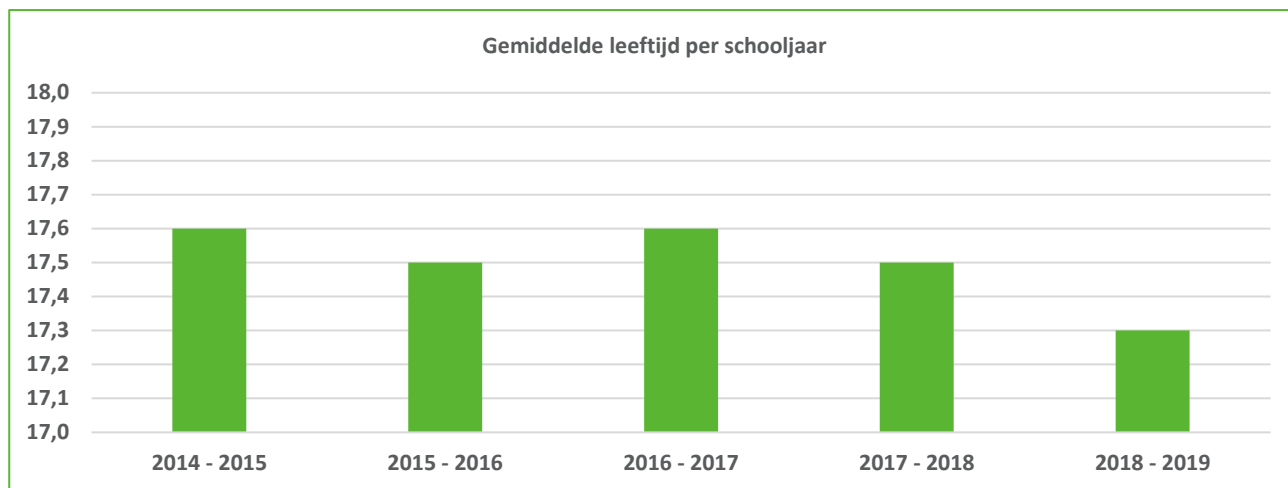

Geslacht en leeftijd

Iets meer dan de helft van de deelnemers zijn meisjes. De meeste jongeren zijn zeventien of achttien (46%) of vijftien of zestien (32%).

¹ Omdat de studenten niet door middel van een aselecte steekproef zijn benaderd, kunnen we niet garanderen dat de huidige resultaten representatief zijn voor de algehele populatie van MBO studenten in Nederland.

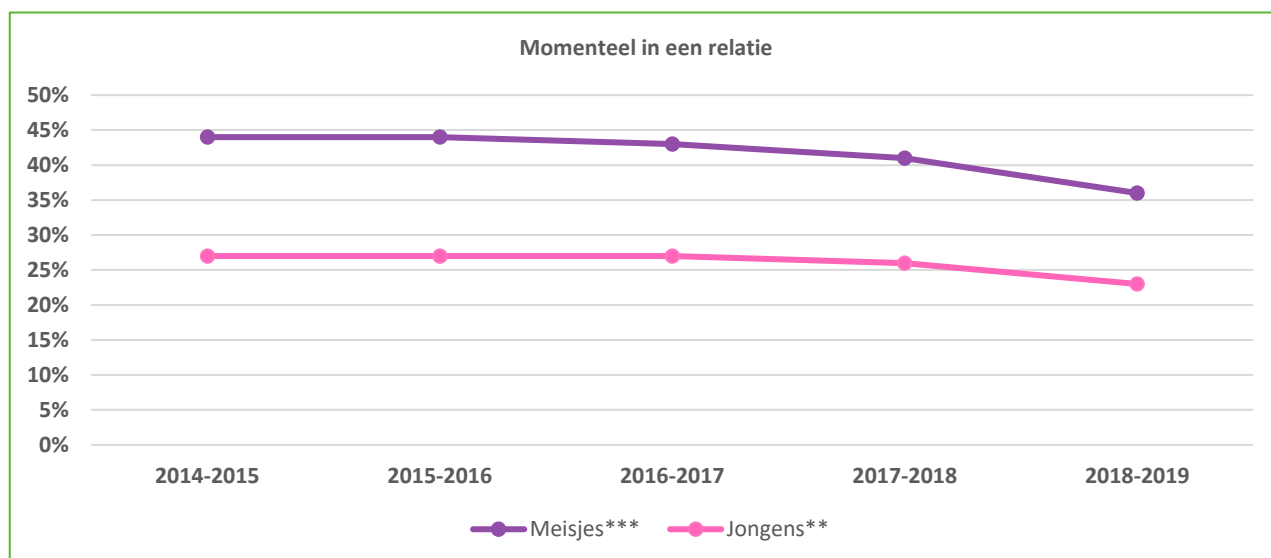
De gemiddelde leeftijd van de studenten schommelde over de jaren licht, tussen de 17,6 en 17,5 jaar oud. In het laatste jaar was de leeftijd echter nog iets lager met 17,3. Dat de leeftijd lager is in het laatste studiejaar is logisch, aangezien de data van 2018-2019 halverwege het studiejaar alvast verzameld waren, toen nog niet alle studenten de vragenlijst hadden ingevuld. In de tweede helft van het studiejaar zijn de studenten uiteraard wat ouder dan in de eerste helft. Deze iets lagere leeftijd in het laatste jaar kan invloed hebben op de resultaten.

Trends

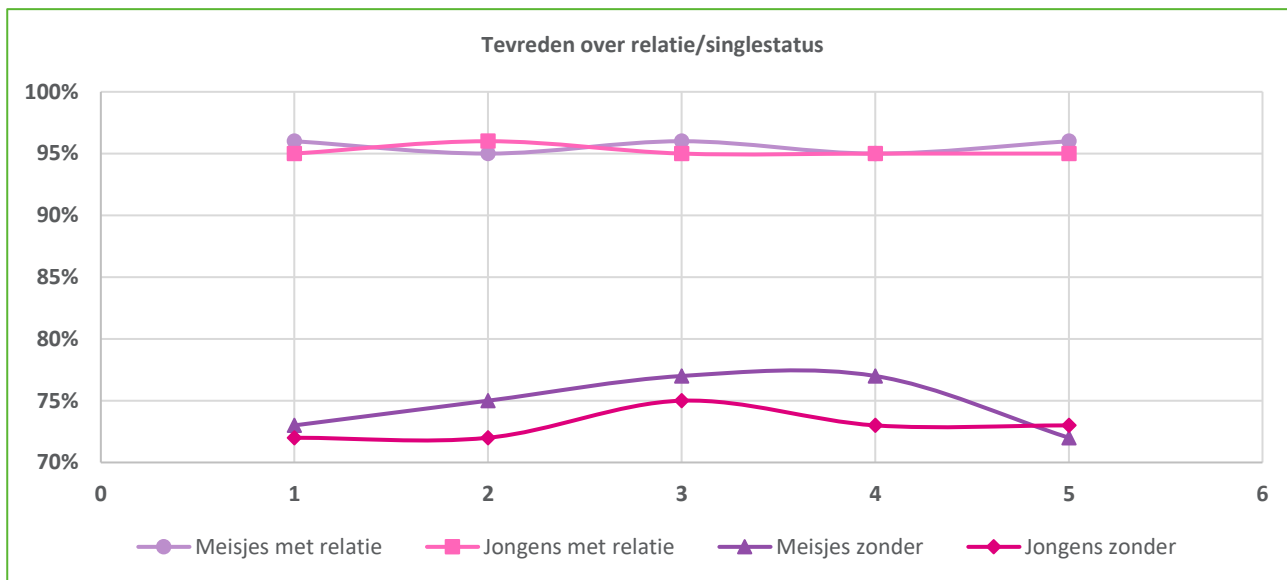
Relaties

Het aantal mbo-studenten dat toen ze de vragenlijst invulden in een relatie zat, is significant gedaald – zowel voor meisjes als voor jongens. In 2014-2015 had 44% van de meisjes een relatie. Vier studiejaar later was dit nog 36%. Bij jongens was dit respectievelijk 27% en 23%. We zien bovendien dat meer meisjes dan jongens aangeven een relatie te hebben. Dit zou kunnen betekenen dat meisjes van het mbo een relatie hebben met een partner die geen mbo-opleiding volgt. Een andere verklaring kan zijn dat meisjes een relatie sneller als een relatie beschouwen dan jongens.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

De tevredenheid over de relatiestatus is in de tussentijd niet veranderd. Vrijwel alle studenten die een relatie hadden waren hier tevreden over, terwijl bijna driekwart van de studenten zonder relatie tevreden was over zijn of haar singlestatus. Hoewel het aantal single mbo-studenten in de afgelopen 5 jaar dus is toegenomen, lijkt deze groep hier zelf over het algemeen tevreden over te zijn.

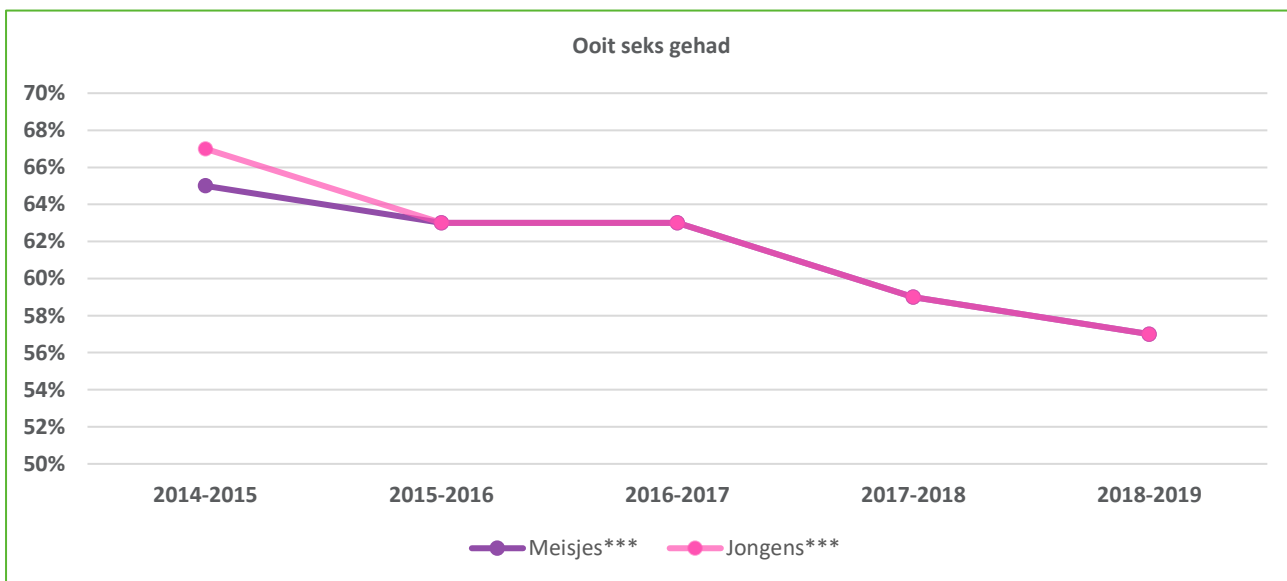

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Seksuele ervaring

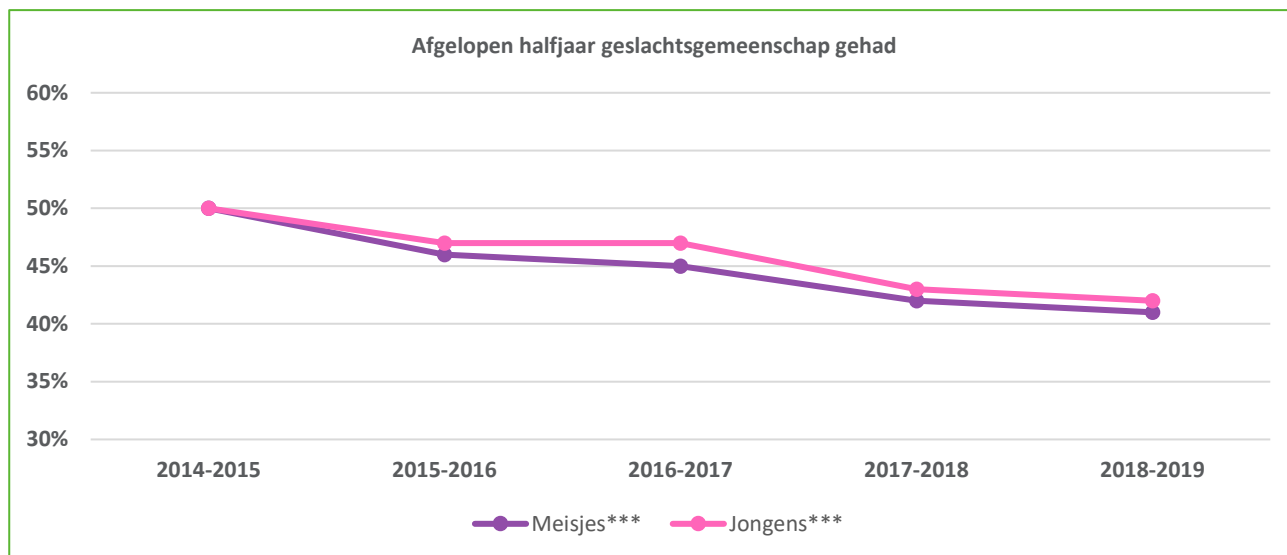
In de vragenlijst is een brede definitie van seks gehanteerd. De vraag of een respondent seks heeft gehad luidde als volgt: "Heb je wel eens seks gehad? (Seks kan van alles zijn, bijvoorbeeld strelen (van borsten, penis of vagina), orale seks (seks met mond) of geslachtsgemeenschap (met de penis in de vagina of anus gaan)."

Het aantal studenten dat al eens seks gehad heeft, is gedurende de vijf studie jaren gedaald. In 2014-2015 had 65% van de meisjes en 67% van de jongens al eens seks gehad. In 2018-2019 gold dit voor 57% van zowel de meisjes als de jongens. Dit sluit aan bij de bevindingen in de algemene populatie jongeren, zoals blijkt uit het onderzoek Seks onder je 25e (Seks onder je 25e/Leefstijlmonitor: Rutgers en Soa Aids Nederland i.s.m. RIVM, 2017).

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001

Het aantal studenten dat het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap heeft gehad, is ook gedaald, namelijk van 50% naar 41-42%.

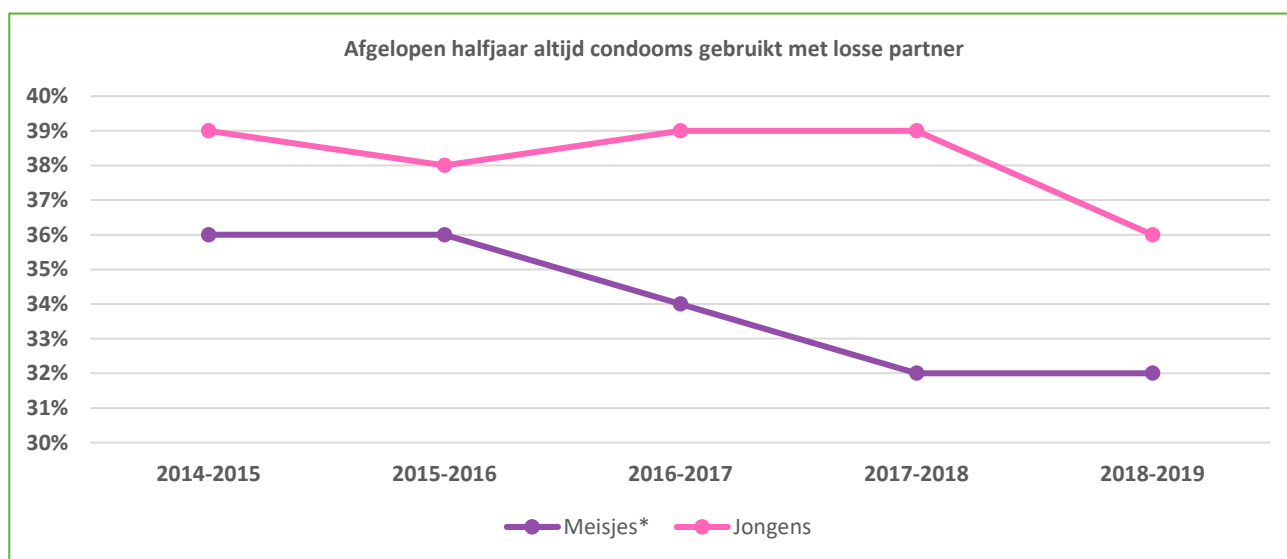

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001.

Tussen de 14% en 17% van de meisjes heeft het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap gehad met één of meerdere losse partner(s). Hierin was een dalende trend te zien tot het laatste studiejaar, toen het weer even hoog lag als in 2014-2015. In 2014-2015 had 28% van de jongens het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap gehad met (een) losse partner(s). Dit is gedaald tot 24% in 2018-2019. Deze daling is niet verrassend wanneer we kijken naar de algehele daling van studenten die het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap hebben gehad.

Condoomgebruik en anticonceptie

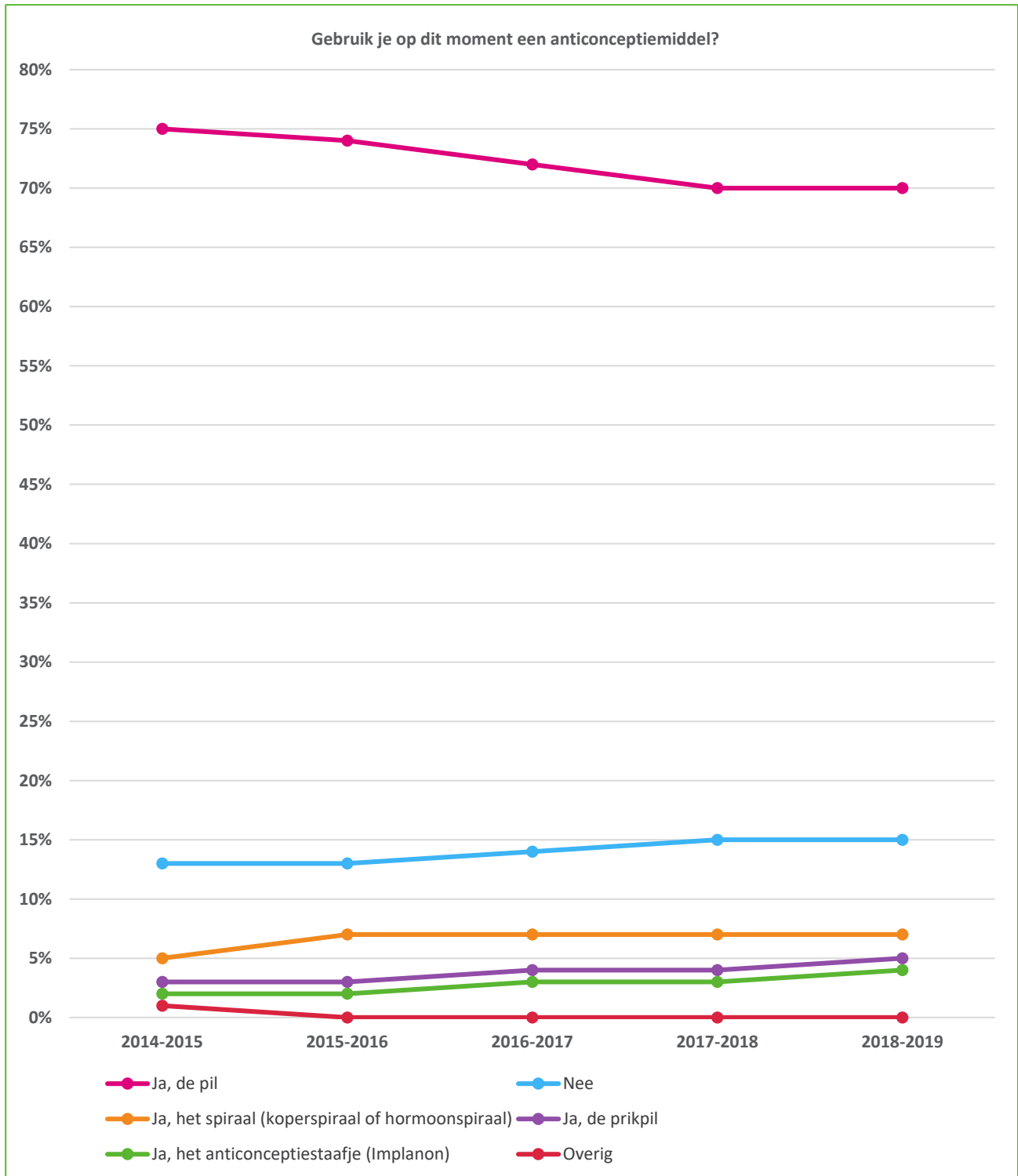
Het aantal meisjes dat altijd een condoom gebruikte met een losse partner is iets gedaald van 36% naar 32%. Bij jongens was geen duidelijke trend te herkennen, omdat er geen sprake is van een continue afname. Van hen gebruikte in 2014-2015 39% altijd een condoom met een losse partner, en in 2018-2019 36%.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001.

Van de meisjes die het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap hadden, gebruikten de meesten de pil op het moment dat ze de vragenlijst invulden. Dit aantal is gedaald van 75%

in het eerste jaar tot 70% in het laatste jaar. Het aantal meisjes dat geen anticonceptie gebruikt, is van het eerste tot het laatste jaar iets gestegen: van 13% naar 15%. Het gebruik van langer werkende anticonceptiemethodes – het spiraal en het anticonceptiestaaftje – zijn ook iets gestegen, respectievelijk van 5% naar 7% en van 2 naar 4%. Deze zelfde lichte stijging zien we ook bij de prikpil. De pil blijft dus de meest gebruikte anticonceptiemethode, maar maakt ruimte voor andere methoden of geen anticonceptiegebruik. Condoomgebruik is niet opgenomen in deze vraag.

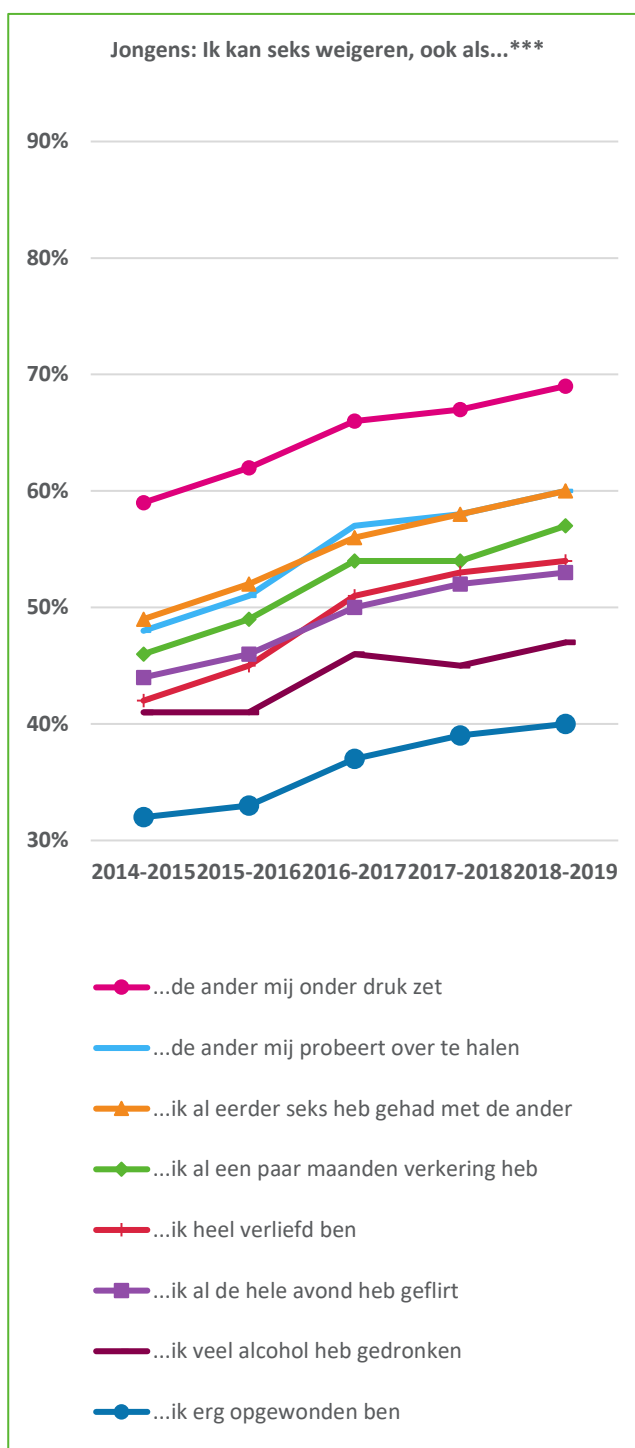
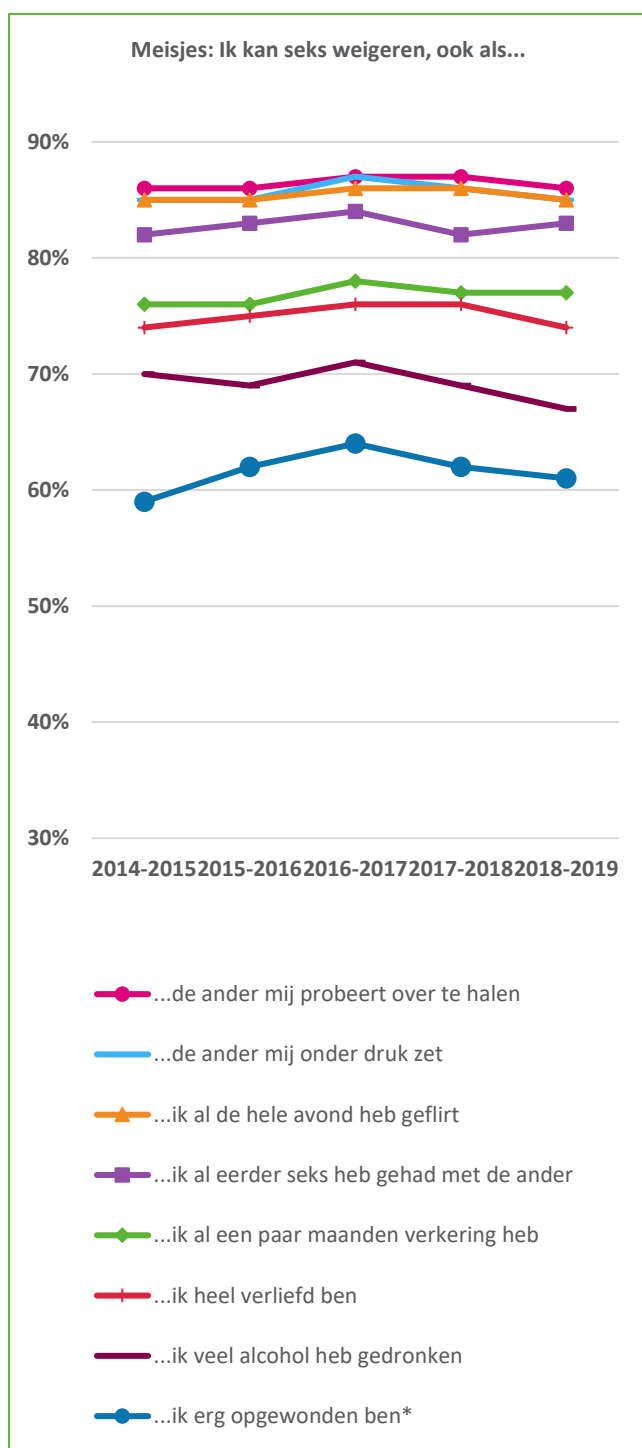
¹ Deze grafiek is berekend over de meisjes die het afgelopen halfjaar geslachtsgemeenschap hadden.

² Overig: De anticonceptiering en de anticonceptiepleister.

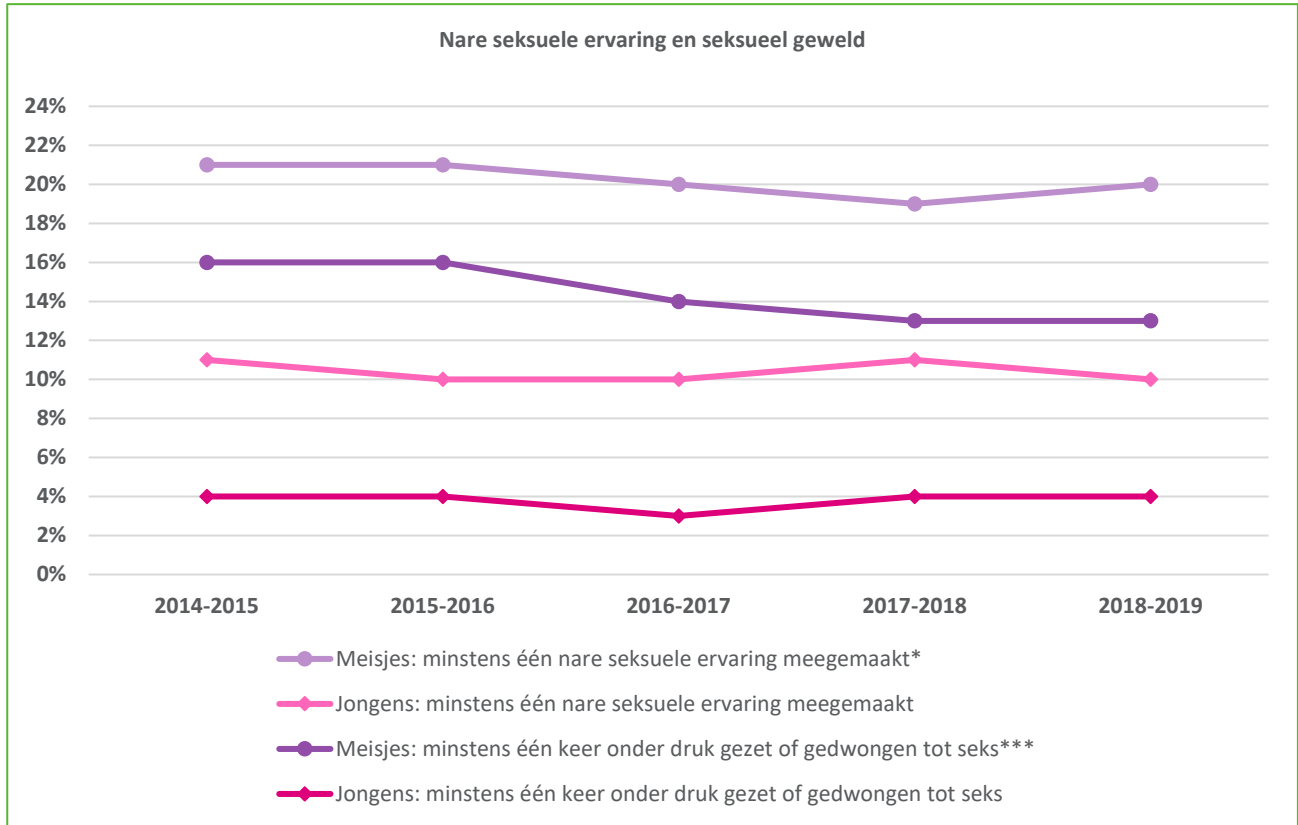

Weerbaarheid

Aan de studenten werd gevraagd om hun eigen seksuele weerbaarheid in te schatten. Ofwel, zou je seks ook kunnen weigeren in de volgende situatie? Meisjes en jongens dachten allebei relatief het meest moeite te hebben met het weigeren van seks wanneer ze erg opgewonden zijn. Daarna zouden ze het meeste moeite hebben wanneer ze veel alcohol gedronken hebben. Het lijkt hen het makkelijkst lijkt om te weigeren wanneer de ander hen probeert te overtuigen, wanneer de ander hen onder druk zet en wanneer ze de hele avond al met iemand geflirt hebben. Daarbij zien we dat meisjes hun eigen vermogen om te weigeren hoger inschatten dan jongens. Over de jaren is dit bij meisjes nagenoeg gelijk gebleven, terwijl jongens hun eigen vermogen hoger zijn gaan inschatten. Het is niet eenvoudig om te duiden wat dit betekent: we weten niet of jongeren de vraag invullen op basis van een eerdere ervaring of op basis van verbeelding.

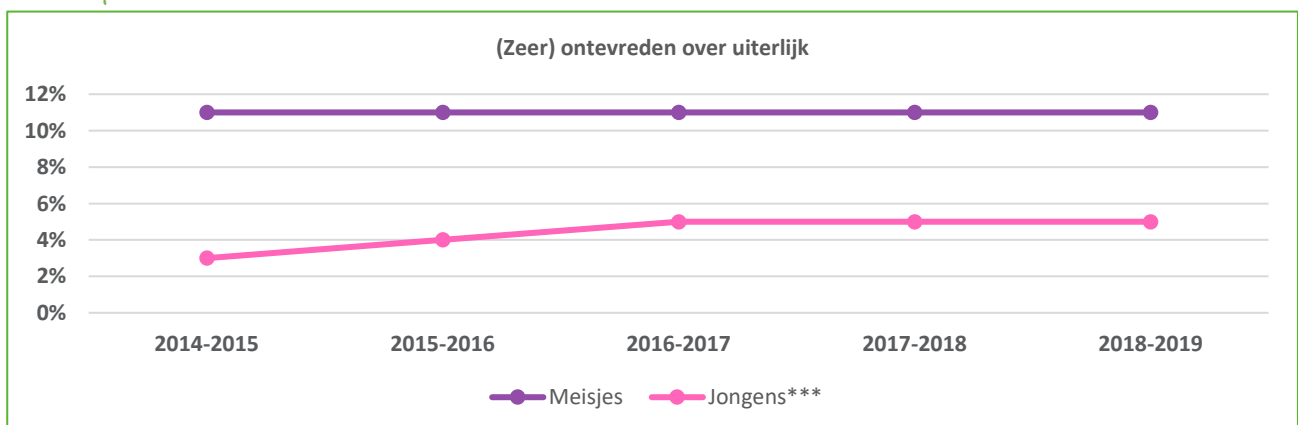

20% van de meisjes heeft minstens één nare seksuele ervaring meegemaakt. Dit is twee keer zoveel als bij de jongens. Daarbij is 15% van de meisjes minstens één keer onder druk gezet of gedwongen tot seks, tegenover 4% van de jongens. Bij meisjes zien we wel een significante dalende lijn: in 2014-2015 ging het om 16% van de meisjes en in 2018-2019 om 13%.

Evaluatie eigen uiterlijk

Minder jongens dan meisjes geven aan ontevreden over hun uiterlijk te zijn. 4% van de jongens is ontevreden over hun uiterlijk, tegenover 11% van de meisjes. Het aantal jongens dat aangeeft (zeer) ontevreden te zijn is wel toegenomen. Van de jongens is dit 5% in 2018-2019, terwijl dit in 2014-2015 nog om 3% ging.

Seksueel functioneren

77% van de meisjes en 91% van de jongens kan (bijna) altijd genieten van seks. Bij de jongens zien we een licht dalende trend: van 92% in 2014-2015 naar 89% in 2018-2019. Onderzoek onder de algemene populatie jongeren Seks onder je 25e toonde andere bevindingen, namelijk dat meisjes en jongens allebei evenveel genieten van seks (Seks onder je 25e/Leefstijlmonitor: Rutgers en Soa Aids Nederland i.s.m. RIVM, 2017).

Op de meeste problemen met seksueel functioneren scoren de meisjes hoger dan de jongens, met uitzondering van te vroeg klaarkomen. Het aandeel van de meisjes dat regelmatig tot altijd te maken heeft met 'geen zin om seksuele dingen te doen', 'moeilijk opgewonden worden of blijven' of 'pijn tijdens het vrijen', is wel iets gedaald.

	Meisjes						Jongens					
	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Totaal	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	Totaal
Kan (bijna) altijd genieten van seks	78	75	77	78	79	77	92	93	91	90	89	91***
Geen zin om seksuele dingen te doen ¹	15	15	13	14	13	14**	8	9	8	8	8	8
Moeilijk opgewonden worden of blijven	10	10	8	9	7	9***	6	5	4	4	6	5
Niet klaarkomen	23	23	21	23	22	22	5	5	5	5	6	5
Te snel klaarkomen	5	6	5	5	5	5	13	13	12	13	15	13
Pijn tijdens het vrijen	11	12	10	10	8	11***	3	3	2	3	3	3
Totaal (n)	3634	3162	4429	3830	1912	16967	3413	2785	3632	3329	1682	14841

¹ Beantwoord met: regelmatig tot altijd.

* Trend is significant met p-waarde <0,05 **p-waarde <0,01 *** p-waarde <0,001.

Colofon

"Bijlage Seksuele Gezondheid op het mbo" is een gezamenlijke uitgave van Rutgers en Soa Aids Nederland.

Vragen of opmerkingen over deze factsheet?

Neem contact op met de afdeling Communicatie van Rutgers via communicatie@rutgers.nl

© Rutgers en Soa Aids Nederland 2020